

Początki dziennikarstwa śledczego

4 stycznia 1957 roku ukazał się ostatni numer magazynu "Collier's Weekly" - pioniera dziennikarstwa śledczego. Kiedy w 1903 roku jej redaktorem naczelnym został Norman Hapgood, tygodnik zyskał sławę dzięki opisywaniu skandali, co nosiło nazwę "muckraking journalism".

Gazeta miała swój początek w 1888 roku, a do roku 1892 z nakładem 250 tysięcy egzemplarzy stała się najlepiej sprzedawaną gazetą w Stanach Zjednoczonych. Kiedy w 1903 roku jej redaktorem naczelnym został Norman Hapgood, tygodnik zyskał sławę dzięki opisywaniu skandali, co nosiło nazwę muckraking journalism.

Angielskie słowo muckraker* stosuje się do dziennikarzy, którzy wykorzystują gazety jako środek do eksponowania niesprawiedliwości, korupcji i nadużyć tak, by informacje o nieprawidłowościach trafiły do szerokiego grona odbiorców. O tym rodzaju dziennikarstwa, ale nie o samym słowie, zaczęło być głośno pod koniec lat osiemdziesiątych XIX wieku, kiedy gazety już nie tylko przekazywały newsy, ale także na własną rękę prowadziły śledztwa i pisały o osobach publicznych oraz instytucjach. Ujawniając korupcję w sektorze publicznym i prywatnym działały na rzecz wzrostu świadomości, a ich praca prowadziła do wielu reform i zmian legislacyjnych.

Pejoratywne znaczenie terminowi muckraker starał się nadać Teodor Roosevelt, który 14 kwietnia 1906 roku, cytując fragment "Wędrówki Pielgrzyma" Johna Bunyana, nawiązał do niesłusznych oskarżeń o korupcję osób publicznych. W przemowie prezydent porównał lubujących się w plotkach pismaków do człowieka przetrząsającego gnój (the man with the muck rake) tak pieczołowicie, iż nie zauważył on niebiańskiej korony nad sobą. Szybko termin ten został podłapany przez prasę i rzeczownik muckraker wszedł do potocznego słownika.

W październiku 1905 roku Samuel Hopkins Adams z "Collier's Weekly" rozpoczął serię

11 artykułów pt. "Wielkie Oszustwa Ameryki". Autor opisał oszustwa firm farmaceutycznych nieujawniających pełnego składu produkowanych przez siebie leków. Pół roku po publikacji w Collier's Weekly powstała Ustawa o Zdrowej Żywności i Lekach (Pure Food and Drug Act). Innym przykładem cudownego w skutkach dziennikarstwa jest artykuł Uptona Sinclaira z kwietnia 1905 roku pt. "Co kryje mięso z Chicago", który pomógł przekonać Senat do przyjęcia w 1906 roku ustawy o inspekcji mięsa (Meat Inspection Act). Przymierze przeciw monopolowi głoszone przez ten rodzaj raportowania, doprowadziło także do wprowadzenia Antymonopolistycznej Ustawy Shermana (Sherman Antitrust Act), a ataki na nierówny podział dóbr i elitaryzm polityczny zainicjowały w 1909 roku wprowadzenie podatku od dochodów i zmian w stanowym prawie wyborczym.

Swoją popularność gazeta zawdzięczała również zatrudnieniu wybitnych pisarzy, takich jak Ernest Hemingway, a także publikowaniu politycznej satyry polskiego malarza Artura Szyka.

* w Austrii istnieje organizacja informacyjna non-profit o nazwie Muckraker zajmująca się ujawnianiem poprzez dziennikarstwo śledcze niesprawiedliwości i nadużyć władzy

Źródła: spartacus; enotes.com; britannica.com; knowledgerush.com; google books "The Journalism of Outrage: Investigative Reporting and Agenda Building in America", aut. David L. Protess, Margaret T. Gordon, Peter Miller

Opublikowano w dniu 4.01.2017 r.

przez Wydział Informacji i Edukacji Antykorupcyjnej GSz CBA